

BAŞARIYI DESTEKLEYEN VE KÖSTEKLEYEN AİLE

PSİKOLOJİK DANIŞMAN
ERKAN SARIUŞAK

► HER ANA BABA ÇOCUĞUNUN BAŞARILI OLMASINI İSTER

Her ana baba çocuğunu başarılı olmasını ister. Bu nedenle elinden geleni yapar maddi durumu el vermese de tüm olanaklarını seferber eder kendi olanaklarından kısar ve çocuğunu eğitimi için olanaklar yaratır.

Neden böyle yaparlar?

- ▶ Çünkü iyi bir eğitim çocuklarını başarılı kılacağını umarlar, bu umut ve beklenti, onların yaptığı fedakarlıkları anlamlı ve değerli kılar
- ▶ Çünkü başarı anlayışı, ana babanın çocuktan beklentisinin temelini oluşturur. Çocuktan beklenen şeyler, ana babanın çocukla etkileşimine 24 saat yön verir.

BAŞARIDAN NE ANLAMALIYIZ?

- ▶ Anne babalar çocuklarının başarılı olmasını isterken gerçekte ne istediklerini çok iyi bilmek zorundalar. Neden bilmek zorundalar?

Çünkü daha öncede söylediğimiz gibi ana babanın başarı anlayışı, onların çocukla etkileşimine 24 saat yön verir ve biçimlendirir.

► ÇOCUĞUNUZ YAŞAMINDA
KEŞKELERİ DEĞİL
İYİ KİLERİ ÇOK OLSUN

► İZİN VERİN
ÇOCUĞUNUZ
YAŞAMINI
TRIBÜNLERDE SEYİRCİ
OLARAK DEĞİL
SAHADA OYUNCU
OLARAK GEÇİRSİN.

BAŞARININ TEMELLERİ

► NİYET VE BEKLENTİ;

“ ONA BİR YAŞAM KURMAYIN; ÇOCUĞUNUZUN ,
KENDİ YAŞAMININ MİMARİ OLMASINA
YARDIMCI OLUN.”

AŞAĞIDAKİ İFADELERİ OKUYUN VE OKUDUKTAN
SONRA SİZİN DÜŞÜNCELERİNİZE NE KADAR
UYDUĞU ÜZERİNDE DÜŞÜNÜN;

1- Çocuğum Okulda Başarılı Olsun , Üniversiteye Girme Hakkını Kazansın Başka Bir Şey İstemem. Burada Söz Konusu Olan Yalnızca Çocuğun Değil, Ailenin de Haysiyeti. Üniversiteye Girenler Nasıl Giriyorsa Benim Çocuğumda Girmeyi Başarsın İstiyorum. Üniversiteye , Girememiş Bir Çocuğun Annesi Babası Olmak İstemem.

2- Çocuğun üniversitenin, her hangi bir bölümüne girip okumuş olması beni tatmin etmez. İnsanın para kazanabileceği, kolunda altın bilezik gibi bir mesleği işi olması şart , mesleği ve işi olmayan adam kimse saygı duymaz, mesleği olmayan insanın kendisine saygısı olmaz. Çocuğumun her ne pahasına olursa olsun iyi bir iş sahibi olmasını isterim ve beklerim.

3- Çocuğun mutlu bir evlilik yapmasını , bizim yakınımızda oturmasını, sık sık görüşerek aile bağlarını gevşemeden devam etmesini isterim. İnşallah. İlerde torunlarımız olacak, onlardan uzakta olmak, torun hasreti çekmek istemem. Benim için önemli olan , çocuğumun aileden uzaklaşmadan ve aile mutluluğunu yaşamasını isterim.

4-Çocuğumun kendi yaşasının patronu olmasını isterim. Onun yaşasını anlamlı görmesi , coşkulu olması ve kendini güçlü hissetmesi her şeyden önemli. Benim çocuğum benim beklentilerimi gerçekleştirmek için değil kendi hayallerini keşfedip onları gerçekleştirmek için yaşamalı. Bütün istediğim, çocuğumun "benim yaşamım!" diyebileceği, anlamlı, coşkulu ve güçlü içi dopdolu bir yaşasının olması.

Şimdi size iki aile tanıtacağım. bunlardan birine çocuğun gelişimini KÖSTEKLEYEN AİLE diğerine de DESTEKLEYEN AİLE diyeceğiz.

Köstekleyen ailede 5 yaşındaki **AYŞE**'nin önüne annesi 4 köfte koyar ve hadi ye der. Ayşe 2 köfte yedikten sonra annesine doyduğunu söyler annesi " hayır doymadın 2 köfteyle doyulur muymuş? " tabağındaki bütün köfteleri bitireceksin der. Ayşe çok doydum yiyemeyeceğim dediğinde annesi " bak yemiyorsun zayıflayacak , hasta olacaksın seni doktora götüreceğiz paramız yok hepsini ya bitir bitirmeden bu sofradan kalmayacaksın." diye yanıt verir.

Köstekleyen ailede küçük Ayşe kendi yaşamının direksiyonunda değildir, kendi yaşamının direksiyonuna geçmesi kösteklenmiştir. Annesi açık açık söylemese dahi ona güçlü bir mesaj vermektedir. Bu mesaj şudur: sen doyup doymadığını kendin bilmezsin, ben bilirim. İçinden gelen duygu ve düşüncelere inanma benim dediğimi yap, gerisine karışma. YAŞAMININ DİREKSİYONUNDA BEN VARIM VE BÖYLE OLMASI GEREKİYOR.

Bu aile ortamında Ayşe dışarı çıkıp oynamak istediği zaman annesi ona hırkanı giy demiştir.

Ayşe "anne üşümüyorum hava sıcak" dediğin de "sana hırkanı giy dedim, hırkanı giymezen seni dışarı bırakmam!" diye yanıt vermiştir.

Burada ki mesaj da aynıdır sen üşüyüp üşümeyeceğini bilmezsin ben bilirim.

Hayatında böyle binlerce etkileşim yer alan Ayşe, annesinin, babasının ve diğer büyüklerinin “ sen bilmezsin büyükler bilir” mesajına gerçekten inanır ve ömür boyu bir başkası tarafından yönetilmeyi bekler hale gelir.

Artık kendi yaşamı için karar vermekten aciz hale getirilmiştir. Kendi yaşamının direksiyonunda oturamayacağını ve oturmaması gerektiğini kabul eder.

Çocuk, ne zaman kendisi direksiyona geçmeye çalışsa anne ve baba yukarıdaki örnekler gibi etkileşime devam eder. Bir süre sonra çocuk şöyle düşünmeye başlar.

- ▶ Benim ,kendi yaşamımın direksiyonunda oturma yetkinliğim yok.
- ▶ Kendi yaşamımın direksiyonuna oturmayı düşündüğüm ve çabaladığım zaman kendini bilmez şekilde davranıyorum ve anne baba mı üzüyorum.
- ▶ Onlar benim iyiliğimi isteyen, beni seven insanlar ve benim iyiliğim için benim yaşamımın direksiyonun ellerinde tutuyorlar.
- ▶ Eğer ben iyi ve akıllı bir çocuksam hiç itiraz etmeden onların benim yaşamımı yönetmelerini kabul ederim ve onlara minnettar olmayı öğrenirim.
- ▶ Aslında benim yaşamımda neler olup bittiğini ben değil annem babam bilir.

Diğer yandan **ÖZLEM**, çocuğun gelişimini destekleyen aile ortamında büyümektedir.

Özlem önüne konan köftelerden 2 sini yedikten sonra annesine doyduğunu söylediğinde, annesi peki kızım der. Ve Özlem bilir ki bir sonraki yemek saatine kadar ıvır zıvır yeme hakkı yoktur. Yemek zamanı gelince yenir ve bu, ailede birlikte yapılan bir iştir. Bu ailede hiç kimse her istediğini istediği zaman yiyemez. Özlem ne kadar yiyeceğine karar vermekte serbesttir ama yemek yenirken bu ailenin üyesi olduğu ve bu ailenin üyesi olmanın getirdiği sorumlulukları bulunduğu ona sevgiyle ve açık seçik anlatılmıştır.

Bir kişi arabanın direksiyonuna oturduğu zaman aklına geldiği gibi kullanamaz ; uyması gereken trafik kuralları vardır. Trafik kuralları, hem sürücüyü hem de yoldaki diğer insanları korumak için vardır.

Küçük Özlem, kendi yaşamının direksiyonundadır, ama direksiyonda olmanın her istediğini aklına geldiği gibi yapmak olmadığını da bilmektedir. Kendi yaşamının direksiyonunda olmanın bir sorumluluğu vardır. Ve Özlem den bu sorumluluğun farkına varması beklenir.

**SİZİN ÇOCUĞUNUZ EVRENDE TEKTİR. VE MUHTEŞEM BİR
POTANSİYELLE DOĞMUŞTUR. ÇOCUĞUNUZLA ÇİFTÇİNİN
YETİŞTİRDİĞİ AĞAÇLA KURDUĞU İLİŞKİ GİBİ BİR İLİŞKİ
KURUN.**

ÇİFTÇİ , AĞACIN ÖZÜNÜN NE OLDUĞUNU BİLİR. VE O ÖZE SAYGISI VARDIR. ÇİFTÇİ O ÖZÜN GELİŞMESİ İÇİN UYGUN ORTAM HAZIRLAR.

ÇİFTÇİ ELMA AĞACINI MUZ AĞACI YAPMAYA ÇALIŞMAZ.

BİLGİ VE BECERİLER

KENDİ YAŞAMINI YÖNETME SORUMLULUĞUNUN BİLİNCİNE VARMASINI SAĞLAYIN

Çocuğumuzun , yaşamının direksiyonunda kendisinin oturduğunu hissetmesi gerekiyor. Bir genç yaşamının direksiyonunda kendisinin oturduğunu hissetmediği sürece , istekle ve şevkle derslerine çalışmayacaktır. Sizin istemeniz, zorlamanız, tehdit etmeniz, hediyeler vaat etmeniz taşıma su ile değirmen çevirmeye benzer. Onun yaşamının direksiyonuna kendisinin oturması ve yaşamının sorumluluğunun kendisinde olduğunun bilincine varması gerekir.

Çocuğunuzun bu benim yaşamım ve benim yaşamımın sorumluluğu bende ! bilincine varması kolay değil; ama çocuğunuzla ilişkinizde başarıya bileceğiniz en önemli ilk adım bu dur.

BU İLK ADIMI GERÇEKLEŞTİRMEDE İKİ

ZORLUKLAR KARŞILAŞA Bu zorluklardan biri siz ana babalardan,
BİRSİNİZ, diğeri de **çocuklardan** kaynaklana bilir.

- 1- Şimdiye kadar çocuğunuzu sürekli denetlemeye ve yönlendirmeye alışmış anne ve babalardan biriyseniz , çocuğunuzun **KENDİ YAŞAMININ DİREKSİYONUNA** oturması fikrini kuşkuyla, korkuyla ve güvensizlikle karşıyorsunuz. " O nereden bilsin neyi isteyip istemediğini! Nereden bilsin onun için neyin iyi , neyin kötü olduğunu dersiniz"

2- İkinci zorluk çocuğunuzdan gelebilir. Çocuğunuz , yaşamının direksiyonunda kendisinin değil sizin kalmanızı isteyebilir.

Belki bu ikinci ifade bazı anne babaları şaşırtacaktır, çünkü şimdiye kadar hep çocukları kendilerinden daha çok bağımsızlık istemektedir. Gerçektende çocuk böyle bir bağımsızlık mücadelesi içinde olmuştur ve anne babasının her dedigine itiraz etmiştir; yapmışsa bile onların isteklerini gönülsüz ve isteksiz yerine getirmiştir.

İtiraz etmek, gönülsüz yapmak başka şeydir; yaşamının direksiyonun sorumluluğunu almak istemek başka şeydir! Çocuğunuz ikisi arasındaki farkı sezgisel olarak bilir.

- BAŞARILI İNSANLARIN HEDEFLERİ VARDIR NEREYE GİTMEK İSTEDİKLERİNİ BİLİRLER. Çocuğunuzun yaşam başarısına önem veriyor ve yaşam başarısını aklınızda tutarak onunla konuşuyorsanız, dikkatle dinlemeye başladığınız zaman onun gönlünün muradının ne olduğunu anlamaya başlarsınız.

- ▶ BAŞARILI İNSANLAR DUYGU VE DÜŞÜNCELERİNİN FARKINDADIR; KENDİLERİNE DUYGULARINA VE DÜŞÜNCELERİNE SAYGI VE GÜVENLERİ VARDIR. Farkında olmak insan yaşamının özüdür. Farkında olan insan farkında olduğu şeyler arasında seçim yapabilir. Seçim yapabilmek, özgür insanın en temel özelliğidir. İnsanlar aslında farkında oldukları kadar yaşar. Farkında olmadıkları şeylerin onlar için anlamı yoktur.

Çocuğu araç olarak görmek:

- ▶ “BEN OLAMADIM BARI ŞİMDİ O OLSUN!” YANLIŞI
- ▶ YEDIĞİN ÖNÜNDE YEMEDİĞİN ARDINDA BİRTEK İŞİN VAR , ÇALIŞMAK! YANLIŞI
- ▶ KIYASLAMA: CEMAL BEYİN OĞLU TIP FAK. KAZANMIŞ YANLIŞI
- ▶ AİLE ORTAMI: İLGİ VE SEVGİ YERİNE PARA VERME YANLIŞI
- ▶ HATA ODAKLI AİLE ORTAMI
- ▶ GERÇEĞE SAYGI : ÇOK ZEKİ AMA ÇALIŞMIYOR YANLIŞI
- ▶ ERGERLİK DÖNEMİNİ GÖRMEME YANLIŞI
- ▶ SİSTEMİ TANIMAMA YANLIŞI
- ▶ ÖĞRENCİYİ TANIMAMAKTAN KAYNAKLANAN YANLIŞLAR
- ▶ REHBER ÖĞRETMENİ ARAÇ VE ARACI OLARAK KULLANMAK: “SİZ SÖYLERSENİZ YAPAR” YANLIŞI
- ▶ ÇOCUKLA GEREKSİZ ÇOK KONUŞMA YANLIŞI

PEKİ, NE YAPALIM?

- ▶ Anne-baba olarak sağlıklı,huzurlu,anlayışlı bir ev ortamı sağlayın.
- ▶ Evde ocuğunuzun kendine ait çalışma mekanının olmasını sağlayın.
- ▶ Zamanı etkili kullanma konusunda olumsuz model olmayın.
- ▶ çocuğunuzun kapasitesini tanıyın ve gerçekçi olmayan beklentiler içinde olmayın.

- ▶ Çocuğunuzun ders çalışmaktan başka sorumluluğu yokmuş gibi davranmayın.
- ▶ Çocuğunuza karşı her zaman tutarlı davranın.
- ▶ Ödül verme yöntemini doğru kullanın.(Başarıyı başlı başına bir ödül olarak görmesini sağlayın)
- ▶ Bilgisayar oyunları ve TV izlemeye sınır getirin.
- ▶ Çocuğunuza değer verin ve ilgilenin.

Çocuğunuzun kendine olan güvenini
zedelemeyin!

SONUÇ OLARAK:

- ▶ Çocuğunuzla sürekli iletişim içinde olun.
- ▶ Bütün bu söylenenleri ana baba olarak kendi yaşamınızda uygulayın.

TEŞEKKÜRLER